

PODĚKOVÁNÍ

Vážená čtenářko, vážený čtenáři,

představujeme vám další vydání ročenky „Znečištění ovzduší na území České republiky“ přinášející ucelený pohled na stav a vývoj kvality ovzduší v roce 2024. Tento dokument prezentuje nejen informace o kvalitě ovzduší v České republice, ale zasazuje je i do celoevropského rámce. Ovzduší je jedním z klíčových faktorů ovlivňujících naše zdraví i kvalitu života. Každá změna jeho stavu se nás dotýká více, než si často připouštíme. I proto je důležité sledovat vývoj emisí, překročení imisních limitů a další ukazatele, které ročenka přináší.

Hodnocení kvality ovzduší je provedeno s ohledem na platnou legislativu primárně v celorepublikovém měřítku, nicméně důležitou roli hraje i regionální hodnocení, při kterém je velmi důležitá znalost místních poměrů, se kterou do hodnocení vstupují kolegové z poboček. Významným přínosem jsou mapy hodnotící kvalitu ovzduší podle nových imisních limitů, u nichž lze předpokládat platnost k 1. lednu 2030.

Ročenka vychází v elektronické podobě, tak aby byla kdykoliv a odkudkoliv dostupná všem zájemcům. Kromě kompletní publikace byly připraveny i souhrnné přehledy, které umožňují rychlou orientaci v problematice v uživatelsky příjemné podobě.

ČHMÚ provozuje ze zákona Státní síť imisního monitoringu (SSIM). Měřicí technika používaná ve SSIM splňuje potřebné parametry požadované platnou legislativou na kvalitu měření. Údaje o kvalitě ovzduší jsou získávány jednak v automatickém režimu, kdy jsou data bezprostředně dostupná pro uživatele prostřednictvím webového portálu ČHMÚ na internetu nebo v režimu odběru vzorků s následnou analýzou v laboratořích kvality ovzduší. Všechna naměřená data jsou po verifikaci ukládána v Informačním systému kvality ovzduší (ISKO). Doplňkovým zdrojem údajů pro databázi ISKO jsou informace o kvalitě ovzduší poskytované spolupracujícími institucemi. Jedná se zejména o Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě, Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem, Státní zdravotní ústav, Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i., Českou geologickou službu, Hydrobiologický ústav, městské úřady a další příspěvatele. V databázi jsou též

zahrnuty informace z příhraničních oblastí Slovenska, Německa, Polska a Rakouska, které nám pomáhají zpřesnit mapové výstupy v příhraničních oblastech a mohou být využity pro porovnání kvality ovzduší na území ČR s okolními státy.

Kromě údajů o kvalitě ovzduší ČHMÚ zpracovává i údaje o zdrojích znečišťování ovzduší a emisích, které jsou ukládány v emisní části databáze ISKO. Tyto údaje jsou ohlašovány prostřednictvím Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP), jehož provoz zabezpečuje Česká informační agentura životního prostředí (CENIA). Na zpracování emisní inventury se dále podílí Český statistický úřad, Centrum dopravního výzkumu, v. v. i. a Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu, v. v. i. Další podklady dodává Ředitelství silnic a dálnic ČR a Ústav dopravního inženýrství hl. m. Prahy. Provoz a rozvoj databáze ISKO je zajišťován ve spolupráci se společností IDEA-ENVI, s. r. o.

Ročenka za rok 2024 přehledně zpracovává informace nejen o imisní zátěži na území České republiky, ale hodnotí vývoj a vzájemné souvislosti mezi kvalitou ovzduší, meteorologickými podmínkami a dalšími faktory, které ji ovlivňují.

Rád bych touto cestou poděkoval všem kolegyním a kolegům, kteří se na přípravě ročenky podíleli zpracováním dat a hodnocením kvality ovzduší, nebo zajišťovali měření, prováděli potřebné modelové výpočty nebo jinak přispěli k výsledné podobě ročenky. Děkuji i pracovníkům ze spolupracujících organizací za jejich vstupy. Zvláštní poděkování patří editorkám ročenky RNDr. Leoně Vlasákové, Ph.D. a Ing. Haně Škáchové za odvedenou práci při koordinaci zpracování textů a grafických příloh. Díky odborné práci všech jmenovaných vznikl dokument opírající se o přesná data a důkladné analýzy. Velmi si jejich úsilí vážím.

Děkuji i Vám, čtenářům, za projevený zájem o problematiku kvality ovzduší. Věřím, že tyto materiály budou cenným informačním zdrojem a pomocníkem při Vaší práci směrem k udržitelnějšímu a zdravějšímu prostředí.

Rádi uvítáme Vaše podněty a doporučení ke zlepšení poskytovaných služeb.

Praha, září 2025

RNDr. Jan Macoun, Ph.D.
ředitel pro kvalitu ovzduší